

Gondolt egyet, és a naplóért nyúlt, az elejére ezeket a számokat írta föl. Néhány évvel később pedig az első konzervgyári fizetésének összegét, majd a szeretői nevét és péniszük méretét, az anyja halálának, majd a saját házasságkötésének dátumát is. A férjévek való szeretkezések számát, a férfi fizetését, a kölcsönök törlesztőit, a maga, majd a lányuk súlyának gyarapodását, de még így is túl sok fehér lap maradt üresen végül.

Halász Margit

Tündérmocsár

HUSZONHETEDIK FEJEZET

Kislápos egyetlen kocsmájában, a Szelídgesztenyében nyiszorogva forgott a mennyezeti ventilátor. Hárman könyököltek a bárpultnál, a pálinka utáni kísérsőrt kortyolgatták. Beszélgetésük politikai töltete fáradni látszott. Nem is csoda. Nehéz úgy szidni a rendszert, ha mindhárman ugyanazon a véleményen vannak. A falu új lakójára terelődött a szó. Valami pesti szingli, mondta a korcsmáros, nincs még negyven, nyugi, semmi esélyetek nála. Amikor kiderült, hogy nem a legpuccosabban felújított csilli-villi parasztházat vette meg a repülő kisasszony, hanem a kastély mögötti eldzsungelesedett viyillót, hármuk közül ketten fulladásos köhögésben törtek ki. Ez egy zakkant liba, mondta a harmadik könyöklő, jó lesz vele vigyázni. Lalika, fordult a kocsmároshoz, hozzád minden szál befut, te a hálón lógsz egész nap, tartsd rajta a szemed rendesen a csajon, ha nem akarod, hogy elglobalizálódjon a falu. A másik két könyöklő köhögése csitul. A kisház hónapok óta otthont adott nekik, nádvágóként érkeztek Kisláposra, és a munka végeztével nem akaródzott hazamenniük. Mi lesz most velük? Ha egy kissé összeszednék magukat, megborotválkoznának, tiszta inget vennének fel, talán akadna nekik munka a kastélyszálló kertjében. De így!

Tükör nélkül nehéz borotválkozni, víz nélkül bajos mosakodni. Mert a testvérpár, Levente és Csaba a Zsil völgyéből érkeztek alkalmi munkára, és miután kifizették őket, újabb munka után néztek. Csak éppen nem találtak. A pénzük lassacskán elfogyott, a szállásról ki kellett költözniük. Egy-két kisebb feladat akadt ugyan Kisláposon, de abból az olcsó kolbászon és drága kenyéren kívül nem sokra tellett. Két koszfoltos ágymatracot szereztek, nejlonból félereszt csináltak, a tűzfalhoz támasztották, és bevackolták magukat a kisházba. Reggelenként a nádashoz mentek tisztálkodni, ott végezték szükségüket, miközben az epergyöngyike, réti iszalag, mocsári kardvirág és szibériai nőszírom virágjában gyönyörködtek. Most, hogy a szingli nő megérkezett, és állítólag megvette a romhalmazt, nekik is odébb kell majd állniuk. De mi lenne, ha felajánlanák a szolgálatukat, futott át Leventén. Csukott szemmel kelletlen nyakörzéseket végzett, és eszébe jutott az a fura gyík, amit a nádasban látott pár napja.

Levente irtózott minden hullótól. Ez olyan ösztönös nálam, felelte, ha kérdezték, miért ugrik nagyot, ha lát egy békát vagy vízisiklót. Azt tanácsolták neki, menjen inkább valami nagyvárosi építkezésre, ez egy nádas, teli van nyálkás lényekkel. Ha meg nem

nyálkásak, akkor szárazak és hidegek, nem lehet őket elköltöztetni, benne teremnek a mocsárban. Levente, ha megengedhette volna magának, igazándiból művész lett volna. De a zsil-völgyi bányászfaluban, ahova született, a bányák bezárása után nem volt már szükség se vajúrokra, se bányászokra, pláne nem művészlelkekre. A szülei munka híján ivásra adták a fejüket, Levente ágya egy komód legalsó fiókjá lett. Onnan mentette ki egy ferences rendi szerzetes, és meg sem állott vele a nevelőotthonig. A nevelőotthonból anyja visszazöktette a vetett ágyba, de pár nap elteltével szegény gyerek megint visszakerült az alsó fiókba.

Amikor sihederré lett, testvérével nekivágtak a nagyvilágnak. Csaba és Levente, mint a népmesékben, elindultak, és mentek mendegéltek volna hét határon át, de az első után megérkeztek Magyarországra. A második határ Ausztria lett volna, de Kisláposnál megálltak pénzt keresni. A kisláposi emberek vendégszeretete ott marasztalta őket, Rebeka néni heti kétszer meleg ételt vitt nekik. Nem ver meg az Isten érte, mondta, amikor megkérdezték tőle, miért etet két életerős fiatalembert. A meg nem született fiaimat látom bennük, tette hozzá halkán, két gyereket veszítettem el, mind a kettő fiú lett volna.

Képzelt-e vagy sem, nem tudható. Tény, hogy Levente senkinek nem mert beszélni a fura gyíkról. Még csak az kellett volna, menten bolondnak nézik, és az a kevés munkalehetőség is elszáll, ami kínálkozik a faluban. Történt egyik délelőtt, hogy kapott egy mobilhívást. Az egyik horgász felesége aggódó hangon kereste, megkérve, csónakázzon be a nádasba a férje után, és adjon át neki egy apró csomagot. Alig érte el a Buggyogató zsombéksást, amikor egy kis gyíkot vett észre az ingoványos, gyepes hanton. Máskor talán rá se nézett volna, mert ki nem állhatta a csúszómászókat. De ezt a kis jószágot, nem volt mese, néznie kellett. Közel evezett hozzá, a kis bohó jószág behunyt szemmel kinyújtotta nyakát, kítátotta a száját, és hamm, bekapott egy sárga virágot. Mámorosan csámcsogott, boldogsággal, mint egy anyatejes kismalac. A virágszirom kilógott a szájából, s amikor kinyitotta a szemét, eltűnt a szírom. Pislogás nélkül bámult Leventére, mint egy hipnotizőr. Leventében megállt az ütő, mert mindig is hitt a csodákban. A kis teremtmény mohazöld volt, fehér pettyekkel, és a szeme fölött kétoldalt, ahol a fül szokott kezdődni, cikcakkos taréj díszelgett. Levente azon kapta magát, hogy hosszan kinyújtózkodva a ladikból tépkedi a vizitök sárga virágát. Éppen ki akart lépni a ladikból, gondolta, megeteti a gyíkot, ám a kis jószág megelőzte, fürgén felfutott az orron, leült Levente mellé, felszegte fejét, behunyta szemét és kítátotta száját. Amikor az utolsó szírmot is belakmározta, mint aki jól végezte dolgát, a fiú ölébe mászott, bevackolta magát és édes álomba szenderedett. Levente vitte magával, gondolta, addig csak kialusza magát, amíg fordul egyet a csomaggal. Jövetben annak rendje és módja szerint kirakta a nádzsombékre. Evez-evez, egyszer csak azt látja, hogy a kis taréjos gyík ott vigyorog a lábánál a ladik alján egy sárga vizitök virággal a szájában.

Böbe, Böbe! Mi lesz most a kis Böbével?, gondolta Levente a sörét kortyolgatva. Mert nevet is adott a gyíknak, Böbének nevezte el. A gyík a kisház betonhasadékában talált magának rejteket, Levente pedig titokban a kastély virágoskertjéből hordta neki az ennivalót. Szép nagy szírmú, sárga ligetszépék tenyészték a kertben, színesek, illatosak. Böbe úgy kikerekedett, hogy alig fért a betonhasadék nyílásába. De most, hogy el kell majd költözniük, mi lesz vele? Ausztriába csak nem vihet egy virágevő gyíkot!?

És különben is, a láb az otthona, kijár minden reggel, bóklászik, futkároz, csatangol. Egyszer egy pillangóval a hátán jött haza. Nemhiába gyerek még, a játék a mindene.

HUSZONKILENCEDIK FEJEZET

Tünde úgy tervezte, hogy két hetet tölt a faluban, feltérképezi az iparosokat, és ha szerencséje van, megállapodik velük. Kőműves- és ácsmunkával kell kezdeni, aztán ha már tető lesz a feje felett, szépen halad majd a többivel is. Éppen felcsapta a laptopja tetejét, megnyitotta a tervezőprogramot, amikor nyikordult az ajtó. Hát Rebeka néni hogyan jött be?, kérdezte Tünde. Kulccsal, gyermekem, mivel mással. A fél falu házához van kulcsom. Ez bizalmi dolog, soha senki sem csalódott még se a túrós rétesemben, se az ingámban, se a becsületemben. De jut eszembe, véletlenül nálam van az inga, ne jósoljak neked? Jóslást nem kérek, inga nélkül is elég ingadozós kedvemben vagyok. Viszont szeretném megkérdezni, ki az a Böbe? Az egyik erdélyi srác, Levente becézgette a kisházban, mire én tapintatosan meghátráltam. Csak nem oda járnak...? Oda biza, gyermekem. Böbe a kocsmáros felesége. Nahát! Azt mondd, Leventével is? Nahát, nem gondoltam volna, vén riherongy, azzal a fiúgyermekkel, de hisz annak még a tojásbéja a fenekén van.

Szó szót követett, pár perc múlva Rebeka néni a harmadik banánnál tartott. Az édes gyümölcs tette-e vagy más, megoldódott a nyelve. Tudod, gyermekem kezdte, Kislápos nem egyszer került címlapra amiatt a bizonyos eset miatt. Milyen eset miatt?, kérdezte Tünde. Hát mondjam, ne mondjam, mondom, én magam is megtapasztaltam. Láttam. Láttam a két szememmel, pedig tudod jól, én nem iszom, nem az alkohol beszél belőlem. Az úgy volt, hogy jöttem haza a városból gyalog még fiatalasszony koromban. Istenem, milyen rég volt! Szép lány voltam, szép nagy kerek szemekkel, farral, mellel, ahogy ki kell néznie egy nőnek. Mondom, nem kerülöm én meg a mocsarat, átevezek a morotván csónakkal. Leselkedek, nézegetek, hátha előbukkan a piócás ember, és áthoz a bödőnhajóval, az mégiscsak könnyebb lesz. Meg hát mire valóak a férfiak, ha nem arra, hogy az evezőhöz üljenek feltúrt ingujjal. De se a piócás ember, se a csónak. Na, mondom, beljebb jövök a zsombékon a kunyhóhoz, csak otthon találok az öregget, aki áthoz a mocsáron. Ott se találok, megyek be a nádasba, mert valami csörtetésfélét hoz a szél. Széjjelhúzom a bugákat, hogy jobban lássak, és mit ad Isten, egy szőrös emberféle jószágot pillantok meg. Egy uszadékfán gubbasztott. Szeme halszem, karikára nyitva. Egy halat majszolt nyersen. Uramatyám! Meg sem mertem mozdulni. Összenéztünk, erre elhajította a halat vaktában, ha nem ugrom arrébb, kiveri vele a szemem, ő meg, uzgyi, vesd el magad, bele a nádas közti vízbe. Az öreg piócás meg már ott állt a hátam megett. Megfogja a vállam, erre én akkorát visítottam, hogy a nádas összes madara felreppent. Dehogy ültem én csónakba, dehogy mertem vízre szállni. Persze, hogy félttem, mit félttem, rettegtem. Mi van, ha az a víziszörny felborítja a csónakot, vagy mit tudom én, beleránt a vízbe. Mondtam már, hogy nagyon szép lány voltam, és láttam a tekintetében, hogy nő kellene neki. Én meg ugye ott lettem volna nőnek. Érted? Mondom az öreg piócásnak, látta? Nem látta? Habogott-hebegett valamit, hogy milyen beképzelés ez, nem látott ő semmit. Pedig hát ő valósággal beleszületett a mocsárba, ott él azóta is, nem látott semmilyen halfiút, menjek orvoshoz, kezeltessem magam. Nem, nem, gyermekem,

nem láttam se előtte, se utána, se azóta. Hogy mi volt, nem tudom. Egy biztos, úgy nézett rám, mint ahogy a férfi szokott nézni a nőre, ha akar tőle valamit. Hát nem vagy már gyerek, neked magyarázom? Ezért is furcsállom, hogy egymagad, férfi nélkül akarsz itt letelepedni. Nem félsz, hogy kijön a nádasból? Szép nő vagy te is, mi van, ha már kinézett magának? Azt mondtad egyszer egy egész éjszakát ültél a parton. Mi van, ha akkor már kiszemelt téged, és csak a megfelelő alkalomra vár? Gyermekem, a hany nem játék, valahogy nagyon könnyen veszel te itt mindent. Gondold meg jól, tényleg oda akarsz adni magad a lápnak? Ki ne menj nekem máskor éjszaka egyedül a partra. Megtiltom. Anyád helyett anyád vagyok. Kötelességemnek tartom, hogy vigyázzak rád. Szerintem pihend ki magad a vendégházban, aztán szedd a cókódokat, és menj vissza Budapestre. Rebeka néni kacéran csettintett a nyelvvel, Budapest, Istenem, Budapest, mindig oda vágytam. Más a fél karját odaadná, ha Budapesten lakhatna, te meg itt karistolsz térdig a trutymóban egy bűdös mocsár szélén. Fogjál magadnak egy jóra való fiatalembert, menj hozzá, szülj neki gyereket, a többit meg majd szépen hozza az élet, érted már?

Tünde nem értette, illetve értett annyit belőle, amennyire szüksége volt. A gondolatai valósággal beleakadtak a lápi fiú történetébe, nem tudott mozdulni egy tapodtat sem. Sok könyvet olvasott a kollektív tudatalattiról, még többet a transzgenerációs traumákról, de a lápi fiú ügyében fogalma sem volt, mi lehet az igazság. Azt azért megkérdezte Rebeka nénitől, hogy előbukkant-e az évek során máskor is a fiú, vagy csak egyetlenegyszer mutatta magát. Egyetlenegyszer, felelte Rebeka néni, ettől furcsa az egész, mert ami igazán van, az ugye legalább kétszer van, mondta tudálékosan a mutató- és hüvelykujjával jelezve a kettőt. Gyermekem, tanuld meg, egy eset nem eset. Egy eset nem eset, ismételte Tünde jöttében, miután kikísérte vendégét. Akkor nincs semmi veszve. Marad.

